

ГРАДЕЦ

Книгата на Михаил Михайлов "Въстанието от 1850 година в Белоградчишко", меко казано, "подразни" локалния патриотизъм на някои хора и те се почувстваха "ограбени". Не бяха виждали книгата, но достатъчно беше заглавието, за да реагират свръхемоционално с изрази като: "Белоградчик, Белоградчик... А Видинската кървава епопея?", "Какво е Белоградчик пред клането при Градец?!". Тези реакции ми напомниха един пасаж от книгата на Славчо Стоевски "Грамада в спомените на хората", С., 2007: "Въстанието от 1850 година, наречено от едни Белоградчишко въстание, други - въстание в Северозападна България, е преди всичко Грамадско въстание".

Всички имат право. Би могло да има книга за въстанието от 1850 г. при Хасанова махала (дн. Динково) и Ломско, при Градец и Видинско, Връшка чука и Раковица, и още, и още. Всичко това са отделни моменти, етапи от "Въстанието от 1850 година в България", както най-точно и вярно е озаглавил своя академичен труд, посветен на събитието, проф. Страшимир Димитров.

Така схващат въстанието и всички други изследователи: Д. Маринов, "Политически движения в Западна България" (Видинско, Ломско, Белоградчишко, Ломско и Берковско)", СбНУ, т. III, С., 1890; Вл. Тодоров-Хиндалов, "Видинското въстание през 1850 г.", С., 1926; Д. Косев, "Въстанието на селяните от Северозападна България", С., 1951. И други.

Новата книга на М. Михайлов акцентува върху събитията в и около Белоградчик като неделима част от общата подготовка и ход на въстанието от 1850 г. И, както посочих вече, такива книги могат да се появят още и то "за ползу роду", ако имаше автори като М. Михайлов и кметове като Емил Цанков.

В сражението при с. Градец загиват 217 или 316 души. Не мога да отмина болката на моя стар приятел Борис Бошняшки, който в своя "Първи опит за история на село Градец - Видинско", 2004, пише: "Споменът за тези борби се поддържа от паметна плоча, поставена до чешмата в западната част на селото, там, където са станали тези събития. Почти се забравя традицията за честване на тези събития всяка година на 1 юни, или Спасовден, както е било в миналото, за което човек може само да съжалява.

С много голяма тържественост бе отбелязана годишнината от Въстанието през 1939 г., съчетано с освещаването на двете начални училища."

На Спасовден 1939 г. в село Градец били осветени ДВЕ НАЧАЛНИ УЧИЛИЩА! Днес - 2010 г., в Градец няма училище!

Градец

Написано от ivailo

Неделя, 30 Януари 2011 02:47

През 1955 г. един от моите осведомители, по повод на близо станало събитие, каза: "Ние, градечене, сме люти ора, биковити". Помолих да ми обясни "биковити". "Те (натиска юмрук срещу юмрук), колкото ни стискаш, толкова сме инат!"

В книгата на Борис Бошняшки изброих имената на 43 "биковити" жители на селото, които вместо ТКЗС - минали границата с Югославия.

Но където и да се намира градечанинът по света, един ден - нощта на Велики четвъртък - той е духом тук, в Градец, в гробището, при предците, при корена.

вестник Видин Брой 38 (1805) 31 май - 2 юни 2010 г.Нинко ЗАЯКОВ

Отначало се е казвало Гърци, а от 1934г. Градец. Името му идва от един грък, който живял тук най-напред и имал ханче, кръчма.

Училището е открито през 1800г. Църквата е построена през 1856г., а през 1896г. се изгражда нова църква. Читалището е основано на 23.11.1928г.

Село Градец е едно от най-големите села в община Видин. Разположено е на 12 км северозападно от град Видин, в долината на река Тополовец. Известно ни е, че тя извира от най-западната част на Стара планина (Връшка чука), минава през землищата на някои села от бивша Кулска и Видинска околия и се влива в река Дунав между градовете Видин и Дунавци - местността "Чобан кюприя". Общата и? дължина не надвишава 50 - 60 км Първите писмени сведения за селището с името Урумлар датират от 15 век. Селото има и български вариант на името - Гърци. Името Градец селото получава през 1934 година, но и до днес жителите му не се наричат градечани, а гръчани. Най-големият си разцвет достига през 1956 г. - над 4000 жители.

Първата църква в селото "Св. Пророк Илия" е построена през 1854 г. Около три десетилетия след това е разрушена и на нейно място през 1896 г. е завършена сегашната, носеща същото име.

На 10 км западно от селото се намира

Алботински скален манастир

Традиционен селски събор - всяка година в неделята най-близка до 2-ри август

Известни личности:

проф. д-р Радослав Гайдарски - хирург, началник на хирургичната клиника в Правителствена болница Лозенец

Градец

Написано от ivailo
Неделя, 30 Януари 2011 02:47

проф. Радко Поптодоров - Духовна семинария

Литература : Борис Бошняшки, „Първи опит за история на с. Градец - Видинско“, Ниба
Консулт, София, 2004 г., ISBN 954-451-024-9

Кметове на селото за периода от 1897г. до наши дни

Кръсто Попов – 1897-1900г.

Мито Ценков - 1901-1902г.

Димитр Георгиев - 1903г.

Кръсто Ковачев - 1904-1905г.

Мито Ценков- 1906г.

Първул Георгицов- 1908г.

Първан Д.Ламбов - 1909-1910г.

Ванко Станов - 1911г.

Блажо Цоков - 1912-1914г.

Градец

Написано от ivailo
Неделя, 30 Януари 2011 02:47

Кочо Пантов - 1914-1915г.

Кръсто Попов - 1915-1918г.

Марин Шликов - 1918-1919г.

Блажо Цоков - 1919-1920г.

Стоил Бекиров - 1921-1922г.

Йончо Стоянов - 1922-1924г.

Димитр Найденов - 1924-1925г.

Въко Ст.Шликов - 1925г.

Нистор Клисарски - 1925-1926г.

Флоро Георгицов - 1926-1928г.

Нистор Клисарски - 1928-1929г.

Костадин Цанов - 1929-1931г.

Градец

Написано от ivailo
Неделя, 30 Януари 2011 02:47

Кръсто П.Нинков (Кюто) 1931-1932г.

Борис К. Пантов 1932-1933г.

Кръсто Блажев 1933г.

Ангел Първанкин 1933-1934г.

Крум Митев 1934-1935г.

Георги Иванов 1935-1944г.

Георги Попов (юли-август) 1944г.

Йончо Петров 1944-1946г.

Славко Ковачев 1946-1947г.

Порфир Г.Попов 1947-1948г.

Нистор Викев 1948-1949г.

Градец

Написано от ivailo
Неделя, 30 Януари 2011 02:47

Иван Младенов 1949-1950г.

Никола Атанасов 1951г.

Йордан Цеков Цанов 1951-1952г.

Кръсто А. Милчев 1952-1954г.

Никола Атанасов 1954-1955г.

Емил Ив. Младенов 1955-1956г.

Кръсто А. Милчев 1957-1959г.

Ванко Д. Кечашки 1959г.

Ранджо Радославов 1959-1963г.

Славчо Флоров 1964-1966г.

Димитър Томов 1966г.

Илия Гайдарски 1966-1969г.

Градец

Написано от ivailo
Неделя, 30 Януари 2011 02:47

Гинка Ангелова 1970-1979г.

Герасим Пусуликов 1980-1982г.

Пенка Шишкова 1982-1988г.

Никола Дочков 1988-1990г.

Богомил Николов (врем.управа) 1991г.

Никола Дочков 1992-1995г.

Валери Стефанов 1996-1999г.

Борис Пантев 1999-2003г.

Анжел Дуцов 2003-2007г.

Никола Дочков 2007-2011г.

44° 2' N, 22° 45' E Население: 1 560 Надм. височина: 87 m Пощ. код: 3780 Тел. код:
09315 М
ПС код: ВН (Вд)